

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมของโครงการพระธรรมจาริก
ที่มีประสิทธิผล

ผู้วิจัย : คำเหล็ง คำสา

สาขา : การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ธรรมพงษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บริบทและรูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมของโครงการพระธรรมจาริกที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันและความน่าจะเป็นของข้อต่อโครงการพระธรรมจาริกเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบใหม่เพื่อพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมของโครงการพระธรรมจาริกที่มีประสิทธิผล และเพื่อกายาประสิทธิผลของรูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมที่พัฒนาขึ้นใหม่ในด้านผลสัมฤทธิ์และความคิดเห็นต่อรูปแบบ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือพระธรรมจาริกยุวพุทธธรรมจาริก ผู้ปกครองชุมชน หอธรรมจาริกผู้นำชุมชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 416 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมินความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยรวม ไอล์ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิเคราะห์ รูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมของโครงการพระธรรมจาริก พบว่า การเผยแพร่ศาสตร์ธรรมมีปัจจัยในการขับเคลื่อนงานการเผยแพร่คือ โครงการสร้างการบริหารงาน สถานที่ นโยบาย บุคลากร และงบประมาณ ผลการศึกษาบริบทชุมชนบนพื้นที่สูงสถานที่ตั้งศูนย์อบรม พบว่า เป็นชุมชนชาวเขา ผู้นำชุมชน หอธรรมจาริก เป็นต้นรูปแบบการเผยแพร่พบว่า เป็นกระบวนการการแสดง ธรรมะเติบโต สาย การปฏิญาณตนเป็นพุทธศาสนา เป็นต้นรูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยบริบทของชุมชนบนพื้นที่สูง พระธรรมจาริก ยุวพุทธธรรมจาริก เนื้อหาสาระหลักธรรม คำสอน กระบวนการเผยแพร่ เทคนิควิธีการเผยแพร่ สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า ยุวพุทธธรรมจาริกมีคะแนนหลังการเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการศึกษาภาพรวมความคิดเห็นยุวพุทธธรรมจาริก ต่อรูปแบบการเผยแพร่ศาสตร์ธรรมของโครงการพระธรรมจาริกที่มีประสิทธิผล พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก

The Title	: The Development of an Effective Model for Dhamma Dissemination by the Phradhammadjarika Project
The Author	: Khamherng Khamsoa
Program	: Local Research and Development
Thesis Advisors	: Assistant Professor Dr.Chawit Chitwichan : Assistant Professor Dr.Gullaya Dhompongsa
	Chairman Member

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the contexts and the model of dhamma dissemination by the Phradhammadjarika Project which is used at the present time and the needs of related people in order to be basic data of the Phradhammadjarika Project, and to develop an effective dhamma dissemination model, and to study the effectiveness of a newly developed dhamma dissemination model in the field and to study opinions about the model. The population of the sample-group was the phradhammadjarika young buddhists, young buddhists parents, and local leaders. The sampling group consisted of 416 people. The research instruments were an interview form, a questionnaire, and an examination test. Data analysis was by descriptive statistics, frequency, percentage, mode, median, inter quartile rang, mean, standard deviation and t-test.

The results of the study were that the contexts and the model for dhamma dissemination by the Phradhammadjarika Project had the factors of administrative structure, policy location, staff and budget. The population of the community in the training centre were Karen hill tribe and the dissemination of dhamma teaching was announced announcement in the communities, declaring themselves as buddhists and so on. The dissemination dhamma model consisted of contexts for the hill tribe community, the phradhammadjarika, contents of dhamma, the dissemination process, dissemination techniques, and media and instruments for dissemination evaluation. The effectiveness of the model were that young buddhists have posttest scores higher than pretest scores at a factor of 0.01, and young buddhists were very satisfied with the dhamma dissemination model of the Phradhammadjarika Project.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยดีได้ด้วยความแน่ใจครุณและความเอาใจใส่ยิ่งจากคณะกรรมการคุณวิทยานิพนธ์ ขออนุโมทนาขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ธรรมพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันทรงคุณค่า เมื่อแก่ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความห่วงใยและตรวจสอบความถูกต้องที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จได้ด้วยดีเสมอมา

ขออนุโมทนาขอบคุณ พระครูโโนสิตปริยัติภารณ์ พระครูใบเมฆาภิธรรม เสาร์ ศิริจนุโท รองศาสตราจารย์สนิท สัตโภภัส ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวรุ่ง วีรภุต อาจารย์สายฝน อินแก้ว และนายประเสริฐ ชัยพิกุลติ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเพื่องานนี้ของการวิจัยและคำแนะนำในครั้งนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณบุรพคณาจารย์ทุกท่านที่ให้เวลาและเวลาที่ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียน และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลา ที่ได้ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ธรรมพงษ์ คุณชนิดา ศรีบุญราม พระสมมย กนุตชุม โน (อัศวสันติ) ที่ได้สนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

และขอบคุณสำนักงานบริหารงานโครงการพัฒนาและประเมินผล กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่เมตตาเอื้ออาทรอช่วยให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม และการถ่ายทอดความคืบเดินทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และขออนุโมทนาขอบคุณบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีความรู้ความสามารถสูง จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ที่กรุณาร่วมให้ข้อมูลการศึกษา จนทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลอย่างสมบูรณ์ จึงขออนุโมทนาบุคคลไว้ ณ โอกาสหนึ่งเดียว

คุณค่าและผลประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และบูชาแด่พระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทั้งหลายทุกๆ ท่าน